

Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü Yöneticilerinin Mesleki Benlik Saygısı Düzeylerine Göre Zihinsel Engelli Bireylerin Sportif Etkinliklerine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi*

The Analysis of The Provincial Directorate of Youth and Sports Managers'attitudes to The Sportive Activities of Mentally Disabled Individuals According to Their Professional Self-Esteem Levels

ORJİNAL ARAŞTIRMA/
ORIGINAL RESEARCH

Gülsüm BAŞTUĞ^{1†}

Muhammed SAY²

Çağatay DERECELİ³

¹M.S.K.U., Spor Bilimleri
Fakültesi, MUĞLA
<https://orcid.org/0000-0001-7916-2042>

² M.S.K.U., Sosyal Bilimler
Enstitüsü, Muğla
<https://orcid.org/0000-0002-2810-8078>

³Adnan Menderes Üniversitesi,
Spor Bilimleri Fakültesi, Aydın
<https://orcid.org/0000-0003-2771-2000>

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi: 02.04.2019

Kabul Tarihi: 26.05.2019

Online Yayın Tarihi: 30.06.2019

Öz

Bu araştırmanın amacı, gençlik ve spor il müdürlüğü yöneticilerinin mesleki benlik saygısı düzeylerine göre zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine yönelik tutumlarının incelenmesidir. Araştırmanın örneklem grubu, gençlik spor bakanlığına bağlı il, ilçe ve şube müdürlük görevi yapan, 14 kadın, 108 erkek olmak üzere toplam 122 spor yöneticisinden oluşmaktadır. Spor yöneticilerine, Arıcağ (1999) tarafından geliştirilen Mesleki Benlik Saygısı Ölçeği ile İlhan, Esentürk ve Yarımkaya (2016) tarafından geliştirilen Zihinsel Engelli Bireylerin Sportif Etkinliklerine Yönelik Tutum Ölçeği uygulanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde, Cronbach Alpha (α) analizi, Shapiro-Wilk testi, Mann-Whitney U ve Kruskal Wallis Testi kullanılmıştır. Sonuç olarak, spor yöneticilerinde, mesleki benlik saygısı ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Erkek yöneticilerin, kadın yöneticilere göre mesleğin işlevselliğine olan inancı daha yüksektir. Engellilere yönelik eğitim alan spor yöneticilerinin mesleğin işlevselliğine olan inancı, eğitim almayan spor yöneticilerine göre daha yüksektir. Spor yöneticilerinin çalışma yılı, ailede engelli birey olma durumu, engellilere yönelik spor eğitimi alma, mezun olduğu okul, görev değişkenleri ile zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine yönelik genel tutumları arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Ailede engelli birey olan spor yöneticileri, zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine katılımına olumlu tutum sergilemektedir. Engellilere yönelik spor eğitimi alan spor yöneticilerinin, zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine katılımına olumlu yönde tutum göstermektedir. Spor bilimleri alanından mezun olan spor yöneticilerinin zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklere katılımına yönelik genel tutumlarının olumlu yönde yüksek olduğu belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Spor Yöneticileri, Mesleki Benlik Saygısı, Zihinsel Engelliler, Sportif Etkinlik, Tutum.

Abstract

The aim of this research is to investigate the attitudes of mentally retarded individuals according to the occupational self-esteem levels of the administrators of the Provincial Directorate of Youth and Sports. The sample group of the research, 122 (N) volunteers, 14 (N) female and 108 (N) male, who work as sport managers at the provincial directorates of youth and sports of the Ministry of Youth and Sports, participated in this research. Sports Self-Esteem Scale and Attitude Scale developed by Arıcağ (1999) towards Sportive Activities of Individuals with Mentally Handicapped developed by İlhan, Esentürk ve Yarımkaya (2016) were applied to sport managers. During the evaluation of the collected data, Cronbach Alpha Analysis, Shapiro-Wilk Test, Mann-Whitney U and Kruskal Wallis Test were used. As a result, in sport managers, a significant relationship was found between the self-esteem and gender variable. Male administrators' belief in the functionality of the profession was higher when compared to female administrators. Sport managers who had trainings related to disabilities showed a higher belief in the functionality of the profession comparing to those who had not taken the trainings. A significant difference was found between the sports managers' variables, such as working period, whether a disabled person exists in the family, having sports training based on people with disabilities, the graduated school, duties, and mentally retarded individuals' attitudes towards participating in sports events. The sports managers who have disabled family members perform positive attitude towards mentally retarded individuals' participating in sports events. The sports managers who had taken trainings based on people with disabilities showed positive attitude towards mentally retarded individuals' participating in sports events.

Key Words: Sports managers, Occupational self-esteem, Mentally retarded individuals, Sports events, Attitude.

* Bu çalışma 21-24 Mart 2019 tarihleri arasında Manisa Celal Bayar Üniversitesi tarafından gerçekleştirilen Dünya Spor Bilimleri Araştırmaları Kongresi'nde sözel bildiri olarak sunulmuştur

† Sorumlu yazar: Gülsüm Baştuğ, gbastug@mu.edu.tr

GİRİŞ

Mesleki benlik saygısı, kişinin kendi mesleğini ne kadar değerli gördüğünü ifade etmektedir. Benlik saygısı (self-esteem), kişisel uyumun ve ruh sağlığının bir ön koşulu iken, mesleki benlik saygısı da mesleki uyum ve doyumun bir ön şartı olmaktadır (Arıca ve Dilmaç, 2003). Mesleki benlik saygısı, mesleki bir tercihe dönüştürülmüş olsun veya olmasın, kişi tarafından meslek ile ilgili olarak kabul edilen benlik yüklemelerine ilişkin kişinin oluşturduğu değerlilik yargısı olarak tanımlanmaktadır. Bu kavram kişinin mesleğini ne kadar değerli ve önemli gördüğünü ve mesleki benlik kavramından duyduğu saygının ve gururun seviyesini ortaya koymaktadır (Dursun, Çuhadar ve Tanyeri, 2014). Tutumlar, insanın bir şey hakkında ne hissettiğini ifade eder (Robbins, 1994). Zihinsel engel, bireyin genel zihinsel işlevlerinin normalin altında olması ve uyumsuz davranışların iki ya da daha fazlasında görülen yetersizlik olarak tanımlanmaktadır (Amerikan Psikiyatri Birliği, 2013; Dünya Sağlık Örgütü, 2012). Uyum sağlayıcı davranışlar iletişim, öz bakım, sosyal beceriler, akademik fonksiyonlar, benlik saygısı ve benzeri davranışları ifade etmektedir (Astramovich, Lyons ve Hamilton, 2015). Zihinsel engelli bireyler, bu uyum sağlayıcı davranışlarda görülen eksikliklerin yanı sıra çevre ile etkileşimde bulunma ve keşfetme yeteneklerini sınırlandıran bilişsel zorluklar da tecrübe ederler (Amerikan Psikiyatri Birliği, 2013; Schalock ve ark., 2010). Bu zorluklar zihinsel engelli bireylerin sosyal gelişimini derin bir şekilde etkiler ve yaşamları boyunca duygusal ve davranış problemlerine yol açar (DeRuiter, Dekker, Verhulst, Koot, 2007; Dykens, 2000). Normal gelişim gösteren bireyler, toplumda bağımsız olarak yaşayabilmeleri için gerekli bilgi ve becerileri kolaylıkla öğrenebilirken, özel gereksinimi olan öğrencilerin bu bilgi ve becerileri öğrenebilmeleri için gereksinimlerine uygun eğitim ortamlarının ve hizmetlerin onlara sunulması gerekmektedir (Kırcaali-İftar, 1998; Şahbaz ve Kalay, 2010). Bireyin sosyalleşmesinin erken yaşlarda söz konusu olması, beden eğitimi ve spor aktivitelerinin de çocukluk ve gençlik çağında alışkanlık haline getirilmesi ihtiyacı spor ile sosyalleşmeyi aynı dönemlerde birlikte ele almayı gerekli kılmaktadır (Yetim, 2005). Spor fiziksel ve ruhsal yapıya sağladığı destek yanında disiplin, güven, rekabet ve arkadaşlık hislerini uyandırarak çocuğa sosyal rolünü de kazandırır. Engelli birey için bu sosyal rolün evrensel dili spordur (Ergun, 2003). Beden eğitimi ve spor etkinlikleri engelli bireylerin gerek engelleri dolayısıyla içinde buldukları ruh hali ve gerekse toplumun kendilerine karşı olan tavırlarının doğal sonucu olarak ortaya çıkan saldırganlık, öfke ve kıskançlık gibi duygularını kontrol etmelerini sağlar. Spor, bireyin dinamik sosyal çevrelere katılımını sağlayan bir sosyal etkinlik

olması özelliğinden dolayı, kişinin sosyalleşmesinde önemli bir role sahiptir (Kınalı, 2003). Zihinsel engelli çocukların en yakınındaki kişiler çoğunlukla anne-babalarıdır. Tüm engel gruplarındaki çocuklar arasında, zihinsel engele sahip çocuklar, zihinsel işlevler noktasında anne-babalarına tam bağımlı yaşamaktadırlar. Anne babaların özel eğitim alanını etkide bulunan beden eğitimi ve sporu ne ölçüde tanıdıkları, çocuklarının fiziksel, zihinsel, psikolojik ve sosyal gelişimlerini doğrudan ya da dolaylı hangi seviyede etkilediğini bilmeleri, onlara az veya çok bağımlı olarak yaşamlarını sürdüren zihinsel engelli çocuklarını beden eğitimi ve spora yönlendirmeleri bakımından önemlidir (İlhan, 2009). Zihinsel engelli bireylerin tüm gelişim yönlerini olumlu yönde etkileyen ve özel eğitimin amaçlarının gerçekleşmesinde etkili zihinsel engelli bireylerin tüm gelişim özellikleri üzerine olumlu katkı sağlayan beden eğitimi ve spor aktivitelerine katılımlarında, ailelerin ve sosyal çevrenin farkındalık düzeylerine öncelik verilmesi gerekmektedir (Gür, 2001). Bu bilgiler ışığında çalışmanın amacı, gençlik ve spor il müdürlüğü yöneticilerinin mesleki benlik saygısı düzeylerine göre zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine yönelik tutumlarının incelenmesidir.

YÖNTEM

Araştırmada, spor yöneticilerinin benlik saygısı ve zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla tarama modeli kullanılmıştır (Karasar, 2013).

Çalışma Grubu

Araştırmanın evreni Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı spor yöneticileridir. Araştırmanın örneklemini, Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı 40 il müdürü, 41 şube ve 41 merkez ilçe müdürlerinden oluşan toplam 122 yöneticisi katılmıştır.

Veri Toplama Aracı

Mesleki Benlik Saygısı Ölçeği: Arıcak (1999) tarafından geliştirilen Mesleki Benlik Saygısı Ölçeği 30 maddeden oluşmaktadır. Mesleki Benlik Saygısı Ölçeği, bir mesleği tercih etmiş, bir alanda mesleki eğitim gören ya da bir mesleği icra eden 17 yaş ve üstü bireylerin, ilgili mesleğe olan saygı tutumlarını ölçmek amacıyla uygulanabilmektedir. Ölçek 30 maddeden

oluşmakta ve “Tamamen Katılıyorum (5)”, “Katılıyorum (4)”, “Kararsızım (3)”, “Katılmıyorum (2)” ve Kesinlikle Katılmıyorum (1)” şeklinde 5’li likert tipi ölçektir. Mesleki Benlik Saygısı Ölçeğinden ise alınabilecek en yüksek puan 150, en düşük puan 30’dur. Mesleki benlik saygısı ölçeğinde 14 madde olumlu, 16 madde ise olumsuz ifadeleri içermektedir. Olumlu maddeler: 2, 5, 7, 9, 11, 13, 14, 16, 18, 20, 24, 26, 28 ve 30. maddeler; olumsuz maddeler ise: 1, 3, 4, 6, 8, 10, 12, 15, 17, 19, 21,22, 23, 25, 27 ve 29. maddelerdir. Ölçeğin Cronbach Alfa katsayısı. 93 (n=152), test tekrar test güvenilirlik katsayısı, 90’dır (n=92, p<01). Ölçeğin iç tutarlılığını ölçmek amacıyla yapılan Cronbach Alfa güvenilirlik istatistiğinde ise güvenilirlik katsayısı. 91 olarak bulunmuştur.

Zihinsel Engelli Bireylerin Sportif Etkinliklerine Yönelik Tutum Ölçeği, İlhan, Esentürk ve Yarımkaaya (2016) tarafından geliştirilmiştir. Zihinsel Engelli Bireylerin Sportif Etkinliklerine Yönelik Tutum Ölçeği (ZEBSEYTÖ), açıklayıcı faktör analizi sonucunda 28 madde 2 alt boyuttan oluşmaktadır. Alt boyutlar, kuramsal temeller ve faktör içerikleri dikkate alınarak “Sportif Etkinliklere Yönelik Olumlu Tutum” (SEYOT) ve “Sportif Etkinliklere İlişkin Olumsuz Tutum” (SEİOT) olarak isimlendirilmiştir. SEYOT boyutu, 21 maddeden (1, 2, 3, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 25, 26, 27) oluşmaktadır. SEİOT boyutu ise, 7 maddeden (4, 8, 12, 16, 20, 24, 28) oluşmaktadır. Yanıtlayanlar her maddeye 1 ile 5 arasında değer verebilmektedir. 5’li Likert tipi ölçek olarak düzenlenen veri toplama aracında maddeler, “Kesinlikle Katılıyorum (5 puan), Katılıyorum (4 puan), Kararsızım (3 puan), Katılmıyorum (2) Kesinlikle Katılmıyorum (1 puan)” olarak derecelendirilmiştir. Ancak olumsuz anlama sahip (4, 8, 12, 16, 20, 24, 28) maddeler ters puanlanmıştır. 28 maddelik ölçekten alınabilecek en düşük ve yüksek değerler sırasıyla 28 ve 140 puandır. Yapılan analiz sonucunda; Ölçeğin geçerliliği Cronbach’ Alpha değerinin (.91) oldukça yüksek olduğu görülmüştür.

Verilerin Analizi

Verilerin değerlendirilmesinde, Cronbach Alpha (α) analizi, Shapiro-Wilk testi, Mann-Whitney U ve Kruskal Wallis Testi kullanılmıştır. Söz konusu istatistiksel tekniklerin uygulanmasında Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Kampüs Lisanslı SPSS 22.00 paket programı kullanılmıştır.

BULGULAR

Araştırmada elde edilen verilerin demografik dağılımı Tablo 1'deki gibidir.

Tablo 1. Araştırmaya katılan spor yöneticilerine ait demografik bilgiler

Değişken	Grup	n	%
Cinsiyet	Erkek	108	88,5
	Kadın	14	11,5
Yaş	30-39	34	27,9
	40-49	50	41,0
	50 ve üzeri	38	31,1
Medeni Durum	Evli olmayan	5	4,1
	Evli	117	95,9
Meslek Yılı	0-9	52	42,6
	10-19	30	24,6
	20 ve üzeri	40	32,8
Engelli Aile Ferdi	Evet	12	9,8
	Hayır	110	90,2
Engellilere Göre Spor Eğitimi	Evet	47	38,5
	Hayır	75	61,5
Eğitim Durumu	Lise	2	1,6
	Ön Lisans	11	9,0
	Lisans	86	70,5
	Lisans Üstü	23	18,9
Mezun Oldukları Bölüm	Bed. Eğit. ve Spor	59	48,4
	Diğer	63	51,6

Tablo 2. Spor yöneticilerinin mesleki benlik saygısı ve alt boyutlarının cinsiyet değişkenine göre incelenmesi

	Cinsiyet	N	Ort.	U	p
Mesleki Benlik Saygısı	Erkek	108	61,14	717,5	,757
	Kadın	14	64,25		
Mesleği Kabul	Erkek	108	60,08	603,0	,218
	Kadın	14	72,43		
Mesleğe Verilen Değer	Erkek	108	61,31	735,0	,865
	Kadın	14	63,00		
Mesleğin işlevselliğine Olan İnanç	Erkek	108	63,99	487,0	,029*
	Kadın	14	42,29		

Tablo 2'de görüldüğü üzere, spor yöneticilerinin mesleğin işlevselliğine olan inanç düzeyinin cinsiyete göre farklılık gösterdiği bulunmuştur ($p<0,05$) Erkek yöneticilerin kadın yöneticilere göre mesleğin işlevselliğine olan inanç düzeyi daha yüksektir. Mesleki benlik saygısı, mesleği kabul, mesleğe verilen değer özelliği ile cinsiyete arasında anlamlı farklılık yoktur ($p>0,05$)

Tablo 3. Spor yöneticilerinin mesleki benlik saygısı ve alt boyutlarının engellilere yönelik spor eğitimi alma durumu değişkenine göre incelenmesi

	Engelli spor eğitimi	N	Ort.	M-W U	p
Mesleki Benlik Saygısı	Evet	47	60,72	1726,0	,848
	Hayır	75	61,99		
Mesleği Kabul	Evet	47	58,26	1610,0	,421
	Hayır	75	63,53		
Mesleğe Verilen Değer	Evet	47	55,55	1483,0	,139
	Hayır	75	65,23		
Mesleğin işlevselliğine Olan İnanç	Evet	47	71,91	1273,0	,009*
	Hayır	75	54,97		

Tablo 3’de görüldüğü üzere, spor yöneticilerinin engellilere yönelik spor eğitimi almaları ile mesleğin işlevselliğine olan inanç düzeyleri arasında farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Engellilere yönelik eğitim alan spor yöneticilerinin mesleğin işlevselliğine olan inancı yüksektir. Mesleki benlik saygısı, mesleği kabul, mesleğe verilen değer özelliği ile engellilere yönelik spor eğitimi alma durumu arasında anlamlı farklılık yoktur ($p>0,05$).

Tablo 4. Spor yöneticilerinin mesleki benlik saygısı ve alt boyutlarının görev durumu değişkenine göre incelenmesi

	Görevi	N	Ort.	X ²	P
Mesleki Benlik Saygısı	İl Müdürü	24	58,48	,790	,674
	Merkez İlçe Müdürü	13	55,35		
	Şube Müdürü	85	63,29		
Mesleği Kabul	İl Müdürü	24	53,17	1,844	,398
	Merkez İlçe Müdürü	13	67,35		
	Şube Müdürü	85	62,96		
Mesleğe Verilen Değer	İl Müdürü	24	54,83	6,266	,044*
	Merkez İlçe Müdürü	13	42,46		
	Şube Müdürü	85	66,29		
Mesleğin işlevselliğine Olan İnanç	İl Müdürü	24	73,15	4,759	,093
	Merkez İlçe Müdürü	13	47,65		
	Şube Müdürü	85	60,33		

Tablo 4’de görüldüğü üzere, spor yöneticilerinin görevleri ile mesleğe verdiği değer düzeyleri arasında anlamlı farklılık vardır ($p<0,05$). İl müdürünün mesleğe verdiği değer ortalaması

X=54.83, merkez ilçe müdürü 'nün mesleğe verdiği değer ortalaması X=42.46, Şube müdürünün mesleğe verdiği değer ortalaması X= 66.29 olarak tespit edilmiştir. Spor yöneticileri içinde şube müdürlerinin mesleğine verdiği değer il müdürü ve ilçe müdüründen daha yüksek olması dikkat çekici bir bulgudur. Mesleki benlik saygısı, mesleği kabul, mesleğin işlevselliğine olan inanç ile bireylerin görevleri arasında farklılık yoktur ($p>0,05$).

Tablo 5. Spor yöneticilerinin mesleki benlik saygısı ve alt boyutlarının mezun oldukları bölüm değişkenine göre incelenmesi

	Mezuniyet	N	Ort.	U	P
Mesleki Benlik Saygısı	Spor Bilimleri	59	60,92	1824,0	,860
	Diğer	63	62,05		
Mesleği Kabul	Spor Bilimleri	59	57,98	1651,0	,286
	Diğer	63	64,79		
Mesleğe Verilen Değer	Spor Bilimleri	59	58,42	1677,0	,349
	Diğer	63	64,38		
Mesleğin işlevselliğine Olan İnanç	Spor Bilimleri	59	70,19	1345,5	,008*
	Diğer	63	53,36		

Tablo 5’de görüldüğü üzere, spor yöneticilerinin mezun oldukları bölüm ile mesleğin işlevselliğine olan inanç düzeyleri arasında farklılık vardır ($p<0,05$). Spor Bilimleri dışında farklı bölümlerden mezun spor yöneticilerinin mesleğin işlevselliğine olan inancı düşük olduğu saptanmıştır. Mesleki benlik saygısı, mesleği kabul, mesleğe verilen değer ile bireylerin mezun oldukları bölüm arasında anlamlı farklılık yoktur ($p>0,05$).

Tablo 6. Spor yöneticilerinin zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine yönelik tutum ve alt boyutları düzeylerinin çalışma yılı değişkenine göre incelenmesi

	Meslek Yaşı	N	Ort.	X ²	P
ZEBSEYTÖ	0-9 yıl	52	69,37		
	10-19 yıl	30	67,17	10,074	,006*
	20 ve üzeri	40	47,03		
SEYOT	0-9 yıl	52	70,47		
	10-19 yıl	30	67,45	12,553	,002*
	20 ve üzeri	40	45,38		
SEİOT	0-9 yıl	52	61,17		
	10-19 yıl	30	64,95	,472	,790
	20 ve üzeri	40	59,34		

Tablo 6’da görüldüğü üzere, spor yöneticilerinin çalışma yılı ile zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine yönelik genel tutum düzeyleri arasında farklılık vardır ($p<0,05$). Görev süresi 0-9 yıl

olan spor yöneticilerinde, zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine katılımına yönelik tutum değerinin yüksek olduğu görülmektedir. Spor yöneticilerinin, çalışma yılı ile zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine yönelik tutum alt boyutlarından olumlu tutum düzeyleri arasında farklılık vardır ($p<0,05$). Spor yöneticilerinin, 0-9 yıl çalışanların zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine katılımına yönelik olumlu tutum değerinin yüksek olduğu görülmektedir. Spor yöneticilerinin, çalışma yılı ile zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine yönelik tutum alt boyutlarından olumsuz tutum düzeyleri arasında anlamlı farklılık yoktur ($p<0,05$).

Tablo 7. Spor yöneticilerinin zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine yönelik tutum ve alt boyutları düzeylerinin ailede engelli birey olma değişkenine göre incelenmesi

	Aile Engelli durumu	N	Ort.	U	P
ZEBSEYTÖ	Evet	12	76,38	481,5	,124
	Hayır	110	59,88		
SEYOT	Evet	12	80,50	432,0	,049*
	Hayır	110	59,43		
SEİOT	Evet	12	56,79	603,5	,615
	Hayır	110	62,01		

Tablo 7’de görüldüğü üzere, spor yöneticilerinin zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine yönelik genel tutum ile ailede engelli birey olma durumu değişkeni arasında anlamlı farklılık yoktur ($p>0,05$). Spor yöneticilerinin, ailede engelli birey olma durumu ile zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine yönelik olumlu tutum düzeyi arasında anlamlı farklılık vardır ($p<0,05$). Ailede engelli birey bulunan spor yöneticilerinin zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine katılımına daha yüksek olumlu tutum sergilediği görülmektedir. Spor yöneticilerinin ailede engelli birey olma durumu ile zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine yönelik tutum alt boyutlarından olumsuz tutum düzeyleri arasında farklılık yoktur ($p>0,05$).

Tablo 8. Spor yöneticilerinin zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine yönelik tutum ve alt boyutları ile engellilere yönelik spor eğitimi alma durumuna göre incelenmesi

	Engelli spor eğitimi	N	Ort.	U	P
ZEBSEYTÖ	Evet	47	76,65	1050,5	,000*
	Hayır	75	52,01		
SEYOT	Evet	47	77,80	996,5	,000*
	Hayır	75	51,29		
SEİOT	Evet	47	66,28	1538,0	,221
	Hayır	75	58,51		

Tablo 8’de görüldüğü üzere, spor yöneticilerinin engellilere yönelik spor eğitimi alma durumu ile zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine yönelik genel tutum düzeyi arasında anlamlı farklılık vardır ($p<0,05$). Engellilere yönelik spor eğitimi alan spor yöneticilerinin zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine yönelik genel tutum yüksek olduğunu söyleyebiliriz. Spor yöneticilerinin, engellilere yönelik spor eğitimi alma durumu ile zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine yönelik olumlu tutum düzeyi arasında anlamlı farklılık vardır ($p<0,05$). Engellilere yönelik spor eğitimi alan spor yöneticilerinin zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine katılımına yönelik daha fazla olumlu tutum sergilediklerini söyleyebiliriz. Spor yöneticilerinin, engellilere yönelik spor eğitimi alma durumları ile zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine yönelik olumsuz tutum düzeyi arasında anlamlı farklılık yoktur ($p>0,05$).

Tablo 9. Spor yöneticilerinin zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine yönelik tutum ve alt boyutları düzeylerinin mezun olduğu bölüm değişkenine göre incelenmesi

	Mezuniyet	N	Ort.	U	P
ZEBSEYTÖ	Spor Bilimleri	59	74,64	1083,5	,000*
	Diğer	63	49,20		
SEYOT	Spor Bilimleri	59	74,38	1098,5	,000*
	Diğer	63	49,44		
SEİOT	Spor Bilimleri	59	69,49	1387,0	,012*
	Diğer	63	54,02		

Tablo 9’da görüldüğü üzere, spor yöneticilerinin mezun olduğu bölüm ile zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine yönelik genel tutum düzeyleri arasında anlamlı farklılık vardır ($p<0,05$). Spor bilimleri alanından mezun olan spor yöneticilerinin zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklere katılımına yönelik genel tutumlarının yüksek olduğu görülmektedir. Spor yöneticilerinin, mezun oldukları bölüm ile zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine yönelik tutum alt boyutlarından olumlu tutum düzeyleri arasında farklılık vardır ($p<0,05$). Spor bilimleri alanından mezun olan spor yöneticilerinin zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklere katılımına yönelik olumlu tutumlarının yüksek olduğu görülmektedir. Spor yöneticilerinin, mezun oldukları bölüm ile zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine yönelik tutum alt boyutlarından olumsuz tutum düzeyleri arasında anlamlı farklılık vardır ($p<0,05$).

Tablo 10. Spor yöneticilerinin zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine yönelik tutum ve alt boyutları düzeylerinin görev değişkenine göre incelenmesi

	Görevi	N	Ort.	X ²	P
ZEBSEYTÖ	İl Müdürü	24	77,13		
	Merkez İlçe Müdürü	13	67,69	7,056	,029*
	Şube Müdürü	85	56,14		
SEYOT	İl Müdürü	24	76,23		
	Merkez İlçe Müdürü	13	73,65	8,187	,017*
	Şube Müdürü	85	55,48		
SEİOT	İl Müdürü	24	69,81	2,281	,249
	Merkez İlçe Müdürü	13	50,62		

Tablo 10’da görüldüğü üzere, spor yöneticilerinin görevleri ile zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine yönelik genel tutum düzeyleri arasında farklılık vardır ($p<0,05$). İl müdürü ‘nün zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine yönelik genel tutumunun diğer spor yöneticilerinden yüksek olduğu görülmektedir. Spor yöneticilerinin, görevleri ile zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine yönelik tutum alt boyutlarından olumlu tutum düzeyleri arasında farklılık vardır ($p<0,05$). İl müdürü ‘nün zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine yönelik olumlu tutumunun diğer spor yöneticilerinden yüksek olduğu görülmektedir. Spor yöneticilerinin, görevleri ile zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine yönelik tutum alt boyutlarından olumsuz tutum düzeyleri arasında anlamlı farklılık yoktur ($p>0,05$).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Gençlik ve spor il müdürlüğü yöneticilerinin mesleki benlik saygısı düzeylerine göre zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine yönelik tutumları elde edilen bulgular ışığında tartışılmıştır. Spor yöneticilerinin mesleğin işlevselliğine olan inanç düzeyinin cinsiyete göre farklılık gösterdiği bulunmuştur. Erkek yöneticilerin, kadın yöneticilere göre mesleğin işlevselliğine olan inancı daha yüksektir. Kadın yöneticilerin mesleki işlevsellik ortalama değerinin erkeklere göre düşük değerde olmasında, kadınların iş hayatı yanında pek çok sorumluluk alanı (ev hayatı, çocuk vb.) olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Mesleki benlik saygısı, mesleği kabul, mesleğe verilen değer özelliği ile cinsiyete arasında anlamlı farklılık yoktur (Tablo 2). Kırımoğlu, Dallı, Yılmaz, Say (2017), Hatipoğlu ve Özcan (2016) çalışmalarında, zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine yönelik tutumlarında cinsiyete göre anlamlı farklılık tespit etmemiştir. Çetinkaya, Uslusoy, Paslı, Gürdoğan, Kurt, (2016), çalışmalarında cinsiyete göre mesleki benlik saygısında

anlamli farklılık tespit etmemiştir. Fakat üniversite personelinin işyerinde engelliye yönelik tutumlarının belirlenmesine yönelik çalışmada, cinsiyete göre anlamli farklılık tespit etmiştir (Şahin ve Cengiz, 2017). Yıldırım, Kırımoğlu, Temiz, (2010), çalışmalarında beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleki benlik saygısı cinsiyete göre anlamli farklılık tespit etmiştir. Bu araştırma verileri çalışmamızı destekler niteliktedir. Spor yöneticilerinin engellilere yönelik spor eğitimi almaları ile mesleğin işlevselliğine olan inanç düzeyleri arasında farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Engellilere yönelik eğitim alan spor yöneticilerinin mesleğin işlevselliğine olan inancı, eğitim almayan spor yöneticilerine göre daha yüksektir. Mesleki benlik saygısı, mesleği kabul, mesleğe verilen değer özelliği ile engellilere yönelik spor eğitimi alma durumu arasında anlamli farklılık yoktur (Tablo 3). Bireylerin mesleki benlik saygısı düzeylerinin lisans veya lisansüstü eğitim alma durumlarına bağlı olarak değişkenlik göstermediği tespit edilmiştir (Kutlu ve Soğukpınar, 2015) bu çalışma bulguları bizim çalışmamızı destekler niteliktedir. Spor yöneticilerinin görevleri ile mesleğe verdiği değer düzeyleri arasında anlamli farklılık vardır. Spor yöneticileri içinde şube müdürlerinin mesleğine verdiği değer il müdürü ve ilçe müdüründen daha yüksek olması dikkat çekici bir bulgudur. Mesleki benlik saygısı, mesleği kabul, mesleğin işlevselliğine olan inanç ile bireylerin görev arasında farklılık yoktur (Tablo 4). Spor yöneticilerinin mezun oldukları bölüm ile mesleğin işlevselliğine olan inanç düzeyleri arasında farklılık vardır. Spor Bilimleri dışında farklı bölümlerden mezun spor yöneticilerinin mesleğin işlevselliğine olan inancı düşük olduğu saptanmıştır. Spor yöneticilerinin, spor alanından mezun olanlarda mesleğin işlevselliğine olan inancın yüksek olması, sporun insan sağlığı için ne denli önemli olduğu konusunda bilinçli olmasının etkili olduğunu söyleyebiliriz. Mesleki benlik saygısı, mesleği kabul, mesleğe verilen değer ile bireylerin mezun oldukları bölüm arasında anlamli farklılık yoktur (Tablo 5). Spor yöneticilerinin çalışma yılı ile zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine yönelik genel tutum ve olumlu tutum düzeyleri arasında anlamli farklılık vardır. Görev süresi 0-9 yıl olan spor yöneticilerinde, zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine katılımına yönelik genel tutum değerinin ve olumlu tutum değerinin yüksek olduğu görülmektedir. Yeni göreve başlayan, güncel bilgilerle donanmış, görev süresi ilerlememiş çalışanlardaki tutumun yüksek olmasının nedeni mesleki anlamada olumsuz durumlar ile az karşılaşmış olmalarının tutumlarını etkilediği düşünülmektedir. Spor yöneticilerinin, çalışma yılı ile zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine yönelik tutum alt boyutlarından olumsuz tutum düzeyleri arasında anlamli farklılık yoktur (Tablo 6). Hatipoğlu ve Özcan, (2016) çalışmasında,

beden eğitimi ve spor öğretmenlerin hizmet yılları ile zihinsel engellilere yönelik tutumları arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Gökdağ (2018), okul yöneticilerin spora yönelik tutumların hizmet yılları arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Bizim yaptığımız çalışmayı destekler niteliktedir. Spor yöneticilerinin zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine yönelik genel tutum ile ailede engelli birey olma durumu değişkeni arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır. Fakat spor yöneticilerinin ailede engelli birey olma durumu ile zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine yönelik olumlu tutum düzeyi arasında anlamlı farklılık vardır. Ailede engelli birey bulunan spor yöneticilerinin zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine katılımına daha yüksek olumlu tutum sergilediği görülmektedir. Spor yöneticilerinin ailede engelli birey olma durumu ile zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine yönelik olumsuz tutum düzeyleri arasında farklılık yoktur (Tablo 7). Konuya ilişkin yapılan bazı çalışmalarda, ailede engelli bireye sahip olmanın, engellilere yönelik tutumu değiştirmedeği sonuçları elde edilmiştir (Kırımoğlu ve ark., 2017; Yıldırım, Bektaş, Altıparmak, 2010; Kırımoğlu ve ark., 2016). Spor yöneticilerinin engellilere yönelik spor eğitimi alma durumu ile zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine yönelik genel tutum düzeyi arasında anlamlı farklılık vardır. Engellilere yönelik spor eğitimi alan spor yöneticilerinin zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine yönelik genel tutum düzeyinin yüksek olduğunu söyleyebiliriz. Spor yöneticilerinin, engellilere yönelik spor eğitimi alma durumu ile zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine yönelik olumlu tutum düzeyi arasında anlamlı farklılık vardır. Engellilere yönelik spor eğitimi alan spor yöneticilerinin zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine katılımına yönelik daha fazla olumlu tutum sergilediklerini söyleyebiliriz (Tablo 8). Kırımoğlu ve Ark., (2017) Öğretmen adaylarının zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine yönelik tutum düzeylerinin incelenmesi isimli çalışmalarında anlamlı farklılık bulunmuştur bizim çalışmamızı desteklemektedir. Spor yöneticilerinin mezun olduğu bölüm ile zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine yönelik genel tutum ve alt boyutları arasında anlamlı farklılık vardır. Spor bilimleri alanından mezun olan spor yöneticilerinin zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklere katılımına yönelik genel tutumlarının olumlu yönde yüksek olduğu belirlenmiştir (Tablo 9). Gökdağ (2018) çalışmasında, yöneticilerin görev türlerine göre spora yönelik tutumları arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır. Fakat Eroğlu'nun (2011) yaptığı çalışmada, öğretmenlik uygulamasının beden eğitimi öğretmeni adaylarının mesleki yeterlikleri ve mesleğe yönelik tutumları incelenmiş ve mezun olduğu bölüm ve mesleğe karşı tutum arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Bu araştırma bulguları bizim çalışmamızı destekler niteliktedir. Spor

yöneticilerinin görevleri ile zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine yönelik genel tutum düzeyleri arasında farklılık vardır. Spor yöneticisi olan İl müdürü'nün zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine yönelik genel tutumunun diğer spor yöneticilerinden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Spor yöneticilerinin, görevleri ile zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine yönelik tutum alt boyutlarından olumlu tutum düzeyleri arasında farklılık vardır. Gençlik Hizmetleri ve Spor İl müdürü 'nün zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine yönelik olumlu tutumunun diğer spor yöneticilerinden yüksek olduğu bulunmuştur. Spor yöneticilerinin, görevleri ile zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine yönelik tutum alt boyutlarından olumsuz tutum düzeyleri arasında anlamlı farklılık yoktur (Tablo 10). Gökdağ (2018) yapmış olduğu çalışmada, okul yöneticilerinin görev türlerine göre tutum düzeyleri arasında anlamlı farklılık olmadığını bulmuştur. Fakat Şahin ve Cengiz (2017) üniversite personelinin işyerinde engelliye yönelik tutumlarının görev türlerine göre değiştiği, görev türü ile engelliye yönelik tutum arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Zihinsel engelli çocuğu olan bireylerin çocuklarının sportif etkinliklerine yönelik tutumlarının incelendiği çalışmada, zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine yönelik tutumlarında eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Eğitim durumu üniversite olan katılımcıların tutum puanlarının eğitim durumu ilkökul, ortaokul ve lise olan katılımcılara göre daha yüksek olduğu görülmüştür (Kardaş, Kardaş ve Sadık, 2017). Öztürk ve Abakay'ın (2014) "Beden eğitimi ve spor yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerin engelli çocuklara yönelik tutumlarının incelenmesi" isimli çalışmalarında, Engellilerde spor dersi almanın öğrencilerin, daha olumlu tutum sergilemelerine yol açtığı belirlenmiştir. Benzer olarak alan yazında lisans eğitimleri içerisinde, özel eğitim, kaynaştırma eğitimi, engellilerde beden eğitimi ve spor gibi engelli bireylerin eğitim öğretimlerine yönelik olarak ders alma durumunun, sınıflarında kaynaştırma öğrencisinin bulunması, engellilerin tanınmasında ve onlara yönelik olarak olumlu tutumların oluşturulmasında etkisi ortaya çıkarılmaktadır (Avramidis, Bayliss ve Burden, 2000; Özdemir, 2008). Özer ve arkadaşları (2013) çalışmasında, engelli bireylerle eğitsel açıdan deneyimi olan beden eğitimi öğretmenlerinin engelli bireylere karşı tutum seviyelerinin yüksek olduğunu tespit etmiştir. Bu araştırma bulguları bizim çalışmamızı destekler niteliktedir. Sonuç olarak; katılımcıların mesleki benlik saygısı ve alt boyutları ile cinsiyet, engellilere yönelik eğitim alma, görevleri, mezun oldukları bölüm değişkenleri arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Erkek yöneticilerin, kadın yöneticilere göre mesleğin işlevselliğine olan inancı daha yüksektir. Engellilere yönelik eğitim alan spor yöneticilerinin mesleğin işlevselliğine olan inancı, eğitim

almayan spor yöneticilerine göre daha yüksektir. Spor Bilimleri dışında farklı bölümlerden mezun spor yöneticilerinin mesleğin işlevselliğine olan inancı düşüktür. Mesleki benlik saygısı ve alt boyutlarının yaş, eğitim durumu, medeni durum, çalışma süresi ve ailede engelli birey bulunma değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur. Zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklere katılımına yönelik tutum ve alt boyutlarının yaş, cinsiyet, medeni durum değişkenlerine göre farklılaşmadığı bulunmuştur. Spor yöneticilerinin çalışma yılı, ailede engelli birey olma durumu, engellilere yönelik spor eğitimi alma, mezun olduğu okul, görev değişkenleri ile zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine yönelik genel tutumları arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Ailede engelli birey olan spor yöneticileri, zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine katılımına olumlu tutum sergilemektedir. Engellilere yönelik spor eğitimi alan spor yöneticilerinin, zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine katılımına olumlu yönde tutum göstermektedir. Spor bilimleri alanından mezun olan spor yöneticilerinin zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklere katılımına yönelik genel tutumlarının olumlu yönde yüksek olduğu belirlenmiştir. Engellilere yönelik spor eğitimi almayan yöneticilere eğitim, seminer ve konferans verilerek yöneticilerin sportif etkinliklere yönelik tutumları daha iyi hale getirilebilir. Mesleki benlik saygısını etkileyen faktörlerin araştırıldığı çalışmalar yapılması ve bu faktörlere ilişkin eğitim müdahalelerinin yapılması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- APA (Amerikan Psikiyatri Birliği). (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders (5th ed.)*. Washington, DC: Author.
- Astramovich, R. L., Lyons, C., Hamilton, N. J. (2005). Play therapy for children with intellectual disabilities. *Journal of Child and Adolescent Counseling*, 1,1, 27-36.
- Arıcak, O.T. (1999). *Grupla psikolojik danışma yoluyla benlik ve mesleki benlik saygısının geliştirilmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Arıcak, T. ve Dilmaç, B. (2003). Psikolojik danışma ve rehberlik öğrencilerinin bir takım değişkenler açısından benlik saygısı ile mesleki benlik saygısı düzeylerinin incelenmesi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3,1, 1-7.
- Avramidis, E., Bayliss, P. & Burden, R. (2000) A Survey into mainstream teachers attitudes towards the inclusion of children with special educational needs in the ordinary school in one local education authority. *Educational Psychology*, 20, 2, 24-26.
- Çetinkaya Uslusoy, E., Paslı Gürdoğan, E., Kurt, D. (2016). Hemşirelerde mesleki benlik saygısı ve meslektaş dayanışması. *SDÜ Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 7, 1, 29-35.
- DeRuiter, K. P., Dekker, M. C., Verhulst, F. C., Koot, H. M. (2007). Developmental course of psychopathology in youths with and without intellectual disabilities. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 48,5, 498-507.

- Baştuğ, G., Say, M., ve Dereceli, Ç. (2019). Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü Yöneticilerinin Mesleki Benlik Saygısı Düzeylerine Göre Zihinsel Engelli Bireylerin Sportif Etkinliklerine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 14 (1), 105-120.
- Dursun, Ö. Ö., Çuhadar, C., Tanyeri, T.(2014). Bilişim teknolojileri öğretmen adaylarının mesleki benlik saygıları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35, 1,131-142.
- Dykens, E. M. (2000). Annotation: Psychopathology in children with intellectual disability. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 41(4), 407-417.
- Ergun, N. (2003). Bedensel engelli çocuk ve spor. *Çocuk Çocuk Dergisi*, 5, 26, 50.
- Eroğlu, K. (2018). *Ortaokul 7. ve 8. Sınıf öğrencilerinin sosyal kaygıları ile benlik saygısı, anne-baba tutumları, mükemmeliyetçilik özellikleri arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi, KTÜ. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Gökdağ, M. (2018). *Okul yöneticilerinin spora yönelik tutumları ve kadınların spor etkinliklerine katılımlarına dair görüşlerinin araştırılması (Bartın Örneği)*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, BÜ. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bartın.
- Gür, A. (2001). *Özürülülerin sosyal yaşama uyum süreçlerinde sportif etkinliklerin Rolü*. Ankara: Özürülüler İdaresi Başkanlığı Yayınları
- Hatipoğlu H., Özcan, G. (2016). *Beden eğitimi v spor öğretmenlerinin zihinsel engelli çocuklara yönelik tutumlarını etkileyen faktörlerin incelenmesi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, İGÜ. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul,39-40.
- İlhan, L. (2009). Zihinsel engelli çocuğu olan anne babaların, özel eğitimleri sürecinde beden eğitimi ve spor etkinliklerine yaklaşımlarının değerlendirilmesi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3,1, 40.
- İhan, E. L., Esentürk, O. K., Yarımkaya, E.(2016). Zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine yönelik tutum ölçeği (ZEBSEYTÖ): Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *International Journal of Human Sciences*, 13, 1, 1141-1160.
- Karasar, N. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemi (25. bs.)*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kardaş, T.N., Kardaş, S.B., Sadık R. (2017). Zihinsel engelli çocuğu olan bireylerin çocuklarının sportif etkinliklerine yönelik tutumlarının incelenmesi. *Ulusal Spor Bilimleri Dergisi*, 1, 2, 34-43.
- Kınalı, G. (2003). *Zihin engellilerde beden, resim, müzik eğitimi*. İçinde A.Kulaksızoğlu (Ed). Farklı Gelişen Çocuklar. İstanbul: Epsilon Yayınları, 244.
- Kırcaali-İftar, G. (1998). *Özel gereksinimli bireyler ve özel Eğitim*. Eskişehir Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Kırmoğlu, H., Esentürk, O., İlhan, L., Yılmaz, A., Kaynak., K. (2016). Investigating the awareness levels of primary, special education, rehabilitation center teachers and candidates of physical education and sports teachers regarding the effects of physical exercise participation of mentally disabled individuals. *Manas Journal of Social Studies*. 5(4); 231-244.
- Kırmoğlu, H., Dallı, M., Yılmaz, A., Say, M. (2017). Öğretmen adaylarının zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine yönelik tutum düzeylerinin incelenmesi (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi örneği). *Journal of Human Sciences*, 14,4, 3116-3125.
- Kutlu, M. ve Soğukpınar, B. U. E. (2015). Rehber öğretmenlerin benlik saygısı ile mesleki benlik saygısı düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *E-International Journal of Educational Research*, 6,1,84-101.
- Özdemir, N. (2008). *Sınıfta kaynaştırma öğrencisi olan ve olmayan ilköğretim öğretmenlerinin tükenmişlik düzeylerinin karşılaştırılması*. Afyon Kocatepe 96 Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Afyon.
- Özer, D., Nalbant, S., Ağlamış, E., Baran, F., Kaya-Samut, P., Aktop, A., & Hutzler, Y., (2013). Physical education teachers' attitudes towards children with intellectual disability: the impact of time in service, gender, and previous acquaintance, *Journal of Intellectual Disability Research*, 57 (2), 1001- 1013.
- Öztürk, H., Abakay, U. (2014) Research of attitudes of the students studying in schools of physical education and sport toward disabled kids, *Turkish Journal of Sport and Exercise*, 16(3):66-68.
- Robbins, S. (1994) *Örgütsel Davranışın Temelleri (Çev: Sevgi Ayşe Öztürk)*. Eskişehir ETAM Basım Yayın.

Baştuğ, G., Say, M., ve Dereceli, Ç. (2019). Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü Yöneticilerinin Mesleki Benlik Saygısı Düzeylerine Göre Zihinsel Engelli Bireylerin Sportif Etkinliklerine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 14 (1), 105-120.

Schalock, R. L., Borthwick-Duffy, S. A., Bradley, V. J., Buntinx, W. H. E., Coulter, D. L., Craig, E. M., & Yeager, M. H. (2010). *Intellectual disability: Definition, classification, and systems of supports*. Washington, DC: American Association of Intellectual and Developmental Disabilities.

Şahbaz, Ü. ve Kalay, G. (2010). Okulöncesi eğitimi öğretmen adaylarının kaynaştırmaya ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19, 116-135.

Şahin, H. ve Cengiz, İ. (2017). Üniversite personelinin işyerinde engelliye yönelik tutumlarının belirlenmesi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2,7, 473-481

WHO-Dünya Sağlık Örgütü. (2012). Definition: Intellectual Disabilities. http://www.euro.who.int/en/what-we-do/healthtopics/noncommunicablediseases/mental_health/news/news/2010/15/childrens-right-tofamily-life/definition-intellectualdisability.

Yetim, A. (2005). *Sosyoloji ve Spor*. Trabzon: Topkar Matbaacılık, 119.

Yıldırım, Y., Kırmoğlu, H. ve Temiz, A. (2010). Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleki benlik saygısı düzeylerinin incelenmesi (Hatay İl Örneği). *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 12(1), 25-31.

Yıldırım, S. H., Bektaş, M., Altıparmak, S. (2010). Hemşirelik öğrencilerinin engellilere yönelik tutumlarının Belirlenmesi. *Yeni Tıp Dergisi*, 27, 80-83.